

**Izhaja
v Ljubljani
vsaki petek.**

Naročnina znaša: Za avstro-ogrske kraje za celo leto 5'44 K, za pol leta 2'72 K, za četrt leta 1'36 K. — Za Nemčijo za celo leto 5'96 K, za pol leta 2'98 K, za četrt leta 1'49 K. — Za Ameriko za celo leto 7'28 K. — Posamezne številke stanejo 10 vin. — Reklamacije so poštne proste.

Leto IX.

Upravišтво „Rdečega Prapora“, Ljubljana,
Židovske alicc štey. 5/1.

Običajni delavski praznik se približuje in po celi državi se pripravlja delavstvo, da ga letos posebno slovesno praznuje. Vsakoletno praznovanje prvega majnika obsega tudi manifestacijo za politične pravice delavnega ljudstva. Letos je ta manifestacija tem bolj aktualna, ker je v državnem zboru na razpravi splošna in enaka volilna pravica, ki mora biti v Avstriji uveljavljena za vsako ceno. Še vedno je v državi ljudi, ki mislijo, da so bile vse delavske manifestacije za volilno pravico samo zunanost, samo poskus pritiska, a da delavstvo nima tiste resne volje za odločilni boj, ki jo je pokazalo pri nestetih priložnostih. Mnogi veleumni političarji še ne razumejo, da je splošna in enaka volilna pravica za delavstvo politični kruh, brez katerega ne morejo politično živeti in da si jo hočejo toraj priboriti, če bi bilo treba tudi z najsrajnejšimi sredstvi.

„Če gospod župnik noče, je vpadel Hercog kuharici v besedo, „saj tudi nič ne de. Pa pošljem iz mesta voznika jutri, ko pridem tja.“

Prisedite z impozantnim praznovanjem
zgovorno manifestacijo za Vaše pravice, pred
vsem za splošno, za enako volilno pravico!

Novi kaplan, čegar lasje so že nekoliko prehajali v sivo, ni bil več letošnji

«Na podlagi mojih izkušenj moram izreči željo, naj bi si tovariši v revirjih postavili nalogo, pojasniti delavcem, da tudi Nemčija ni dežela, kjer se cedi med in mleko. Agenti naših rudniških podjetij delujejo že mesece in leta v Avstriji in skušajo izvabiti rudarje k nam. Obljubljuje se jim visoke mezde, 5 do 6 mark, celo po 7 mark na dan, pa prosto stanovanje, prosto kurjavo i. t. d. Najprej hočem konstatirati, da je najvišja poprečna plača v rurskem okraju po službenih izkazih samo 4 marke 88 fenigov; to pa zaslužijo samo zelo izurjeni delavci. Delo pri nas je bistveno drugačno kakor pri vas, ter zahteva večjo telesno moč, več okretnosti in več vstrajnosti. Jame so veliko bolj globoke; tam vlada izvenredna vročina, tako da morajo delavci v mnogih jamah delati

„Saj pravim vedno: Jed in pijača veže dušo s telesom in taka dobra papica je itak edino, kar imamo ubogi duhovniki. Moj Bog, onega, kar je še veliko bolje, se moramo itak odreči. Ali ne pustite, da mi razpadeta duša in telo! No, pa tega se mi ni treba bati pri vas, saj vam poznam na licu, da imate res srce za takega ubozega kaplana.“ Pri tem jo je tako dobrosrčno pogledal, da je v mislih že kar divjala med piščanci ter jih klala brez usmiljenja; v srcu pa je začutila tako veliko sočutje s kap-

popolnoma nagi in plača ne iznaša za kopača navadno več kakor 3 marke. Tovariši, ki so prišli s svojimi družinami iz Avstrije k nam, priznavajo vsi, da ne zaslužijo niti toliko, kolikor so zaslužili v Avstriji. Življenske potrebine pa so pri nas tako drage, da 5 mark, s katerimi se v Avstriji izhaja, pri nas nikakor ne zadostuje. Celo, ako nimate lastnega stanovanja, temveč si najmete samo posteljo, potrebujete vsak dan 1 marko 70 fenigov, torej forint, za stanovanje. Avstrijske tovariše se pri nas izkorišča na najnesramnejši način. Kar jim pripovedujejo agenti, je vse laž in goljufija. Odpravi se jih z 2 markami do 2 marke 50 fenigov, če se pa branijo, se pokliče žandarje, ki takoj udrihajo. Šele ta teden se je zgodilo nekaj takega avstrijskim delavcem, ki so potem v svoji jezi potegnili nože proti žandarjem. Pri nas v Nemčiji so avstrijski delavci enostavno brezpravni. Policija jih kontrolira; ako pridejo v organizacijo, se špiunira za njimi, ako branijo svojo pravico, se jih izžene. Na tem kongresu je tovariš, ki je več let delal v Nemčiji, pa je v jami izgubil roko. Ta mož ne dobi niti feniga odškodnine in kot ubogo paro so ga odpravili v Avstrijo.

Vsak avstrijski delavec, ki pride k nam, je v tej nevarnosti in živa duša izven organizacije se ne briga zanj. Treba bi bilo, opozoriti avstrijsko vladu, da je njena dolžnost, skrbeti za svoje sodeželane, ki se jih izvabi s sleparskimi obljubami v rurski okraj, pa so tam na milost in nemilost izročeni vsem lopovščinam lastnikov jam.

Omenil sem že, da je delo v naših jamah težje in bolj komplicirano, kakor pri vas. Odtod prihaja, da zadene avstrijske delavce, ki niso vajeni tega dela, mnogo več bolezní in nezgod, kakor nemške rudarje. Na sto avstrijskih rudarjev pride pri nas po 60 do 80 slučajev bolezní, na 100 nemških le 40 do 47. Ravno taka je z nezgodami. Avstrijski rudarji imajo torej nevarno bodočnost, ako pridejo k nam. Zato vas prosim, delujte v svojih krogih, da se nihče ne zapiše agentom naših podjetnikov; to so trgovci z dušami, kupčevalci s sužnji, ki morajo nabrati kolikor mogoče več sužnjev, ker dobe takso za vsako glavo. Nihče potem ne vpraša, kaj se zgodi z ljudmi.

Avstrijski rudarji žive v najbednejših razmerah glede stanovanja. Tako bedne so te razmere, da je izbruhnila v Oberhauzen-skem okraju med njimi nevarna bolezen. otrpnenje tilnika. Šele pred štirinajstimi dnevi sem bil tam na shodu in tedaj so mi

rekli ljudje: «Če bi le mogli toliko prihraniti od svoje plače, da bi imeli za pot! Po sto in sto bi se nas vrnilo domov!»

To poročilo, ki odkriva grozne razmere, pouči lahko naše rudarje, da za zboljšanje položaja ni družega sredstva, kakor tisto, ki se jim že toliko časa priporoča: Učvrstiti svojo organizacijo! S tem, da hodijo v Nemčijo, škodujejo nemškim tovarišem in sami sebi, škodujejo pa tudi svojim domačim tovarišem, ker se s tem slabi organizacija.

Politični odsevi.

Oficielna avstrijska politika je na počitnicah. Izven parlamenta pa je še dosti živahno. Pristaši in nasprotniki splošne in enake volilne pravice se pripravljajo za boj, ki začne zopet po velikonočnih počitnicah in ki bode brez dvoma strasten. Kajti lastniki političnih privilegij še niso izgubili upanja, da se zgodi čudež, ki pokoplje volilno reformo. Kakor so bili slabi političarji v vsakem vprašanju, tako tudi glede volilne pravice ne morejo jasno gledati, kajti drugače bi morali razumeti, da ne more noben dogodek več preprečiti splošne in enake volilne pravice, ki jo zahtevajo milijoni delavskega ljudstva z železno voljo in ki je edini izhod iz notranje državne krize. Ali kratkovidnost je bila vedno velika zapreka in težav se naredi splošni in enaki volilni pravici lahko še dosti. Da mora njeno načelo zmagati, je nedvomno. Ali po kateri poti pride v Avstriji do zmage, je drugo vprašanje in če ostanejo veleposestniki in zastopniki buržoazijskih strank tako bornirani kakor doslej, bode vendar le treba, da zapusti delavstvo svojo sedanjo rezervo. Volilna reforma ne sme biti pokopana, pa če bi bilo treba ustaviti vse industrialno življenje v tej državi, da se jo uresniči. Politična stavka zahteva mnogo žrtve, tudi od strani delavstva; ali kar trpi proletariat vsled dosedanje politične brezpravnosti, je še veliko več, kakor žrtve stavke, ne računaje bremen, ki bi jih naložila delavstvu ohranitev dosedanjega položaja še za bodočnost. Naj bodo gospodje nasprotniki le prepričani, da žuganje s politično stavko ni prazna fraza. Ako pa hočejo na vsak način poskusiti, kakšna je taka reč, naj poskusijo. Sola to ne bode zanje.

Hrvatski minister še ni imenovan. Vsled temeljite izpremene zistema na Ogrskem je to imenovanje pač nekoliko težavna

stvar. Madjaronska stranka na Hrvatskem pač pozdravlja ogrskega ministrskega predsednika Wekerla, ali njeno glasilo «Dnevni list» se skrbno ogiblje vsake besedice o drugih ministrih. Ogrska koalicija, ki je sedaj prevzela vladu, ni bila namreč takorekoč v nobeni zvezi z madjaronsko stranko, pač pa je imela mnogo stikov s hrvatskimi opozicijskimi skupinami in bilo bi konsekvantno, da bi bil za hrvatskega ministra imenovan kak član opozicijske hrvatske koalicije. Toda v hrvatskem saboru ima madjaronska stranka večino in zato se vzame ministra vendar najbrže iz njenih vrst. Govori se, da bode imenovan Josipović, ki je že imel ta portfelj. Vsekakor bode zanimivo, kako se razvije sedaj razmerje med Ogrsko in Hrvatsko.

Ogrske volitve za državni zbor so razpisane in v tem oziru je torej konstitucionalizem ohranjen. Vsi novi ministri bodo kandidirali deloma v svojih dosedanjih, deloma v drugih volilnih okrajih. Ogrska socialno-demokratska stranka se resno pripravlja na volilno borbo ter bode razvila veliko agitacijo. Zahtevati hoče od kandidatov, da se zavežejo, da volilna reforma ne bode slabša, nego jo je izdelal Kristoffy. Proti kandidatom, ki se ne bi zavezali glede tega, hoče socialna demokracija postopati z vso energijo, brez obzira na stranko, kateri pripadajo.

V Srbiji žuga zopet ministrska kriza. Šele 14. marca je prevzelo po težkem porodu Gruicevo ministrstvo vladu, a že so nastale take težave, da bode kabinet morda odstopil. V tem slučaju pa bode tudi skupščina razpuščena in bodo razpisane nove volitve. Težave so nastale radi angleške zahteve, da se reši vprašanje zarotnikov, dalje vsled obravnav glede novega trgovinskega ugovora z Avstrijo, največ pa vsled vprašanja dobave novih topov, s čemur je združeno tudi vprašanje posojila.

Nova mirovna konferenca se ima sestati letos meseca junija ali julija v Hagu. Vabila nanjo je izdelal — ruski car. Pač res je težko, ne pisati satire! Take komedije morajo narodi mirno prenašati. Danes Hag, jutri Mandžurija; danes sentimentalno vzveličevanje miru, jutri prelivanje krvi. In pri vsem tem se še sklicujejo na boga, klerikalizem vseh barv pa blagoslavlja konference in vojno!

Pri ruskih volitvah, ki so že v mnogih gubernijah končane, je zmagalo največ kandidatov konstitucionalno demokratične stranke.

lanom, da si je na tihem obljubila, podariti mu še tisto, kar je veliko bolje, ako se izkaže, da je vreden njenega usmiljenja.

Kmalu bi bila zaradi veselega kaplana pozabila na svoje delo. Maslovnjak, v katerem je do gospodovega prihoda kaj pridno mešala, je stal tam zapuščen; sedaj pa je začela zopet tako pridno delati, kakor da mora nadomestiti vse, kar je zamudila.

„Nikar se ne trudite tako; to je ravno pravo delo zame,“ je dejal novi kaplan in že je prijel za roč, ki ga je imela kuharica še v rokah in oba sta sedaj vrtela in se smejala. Ona je čutila njegovo vročo roko v svoji; naenkrat je zapel celo veselo pesem v taktu kakor je šumelo v sodčku. Kuharica je pohitela k župniku.

„Prečastiti, srečo imamo! Tako ljubega, dobrega in pridnega duhovnega gospoda ni več na svetu. Že danes izmolim rožni venec za gospoda škofa, ker nam je poslal takega gospoda.“

S steklenico vina za ljubega gospoda, ki zna delati tako dobro maslo, se je vrnila v kuhinjo.

Ko je bilo maslo gotovo, steklenica pa prazna, je hotel novi kaplan videti tudi svojo sobo. Nekako z vrha je pozdravil svojega predhodnika. Zavedal se je svojega dostojanstva; saj je bil štirinajst let starejši od mladega, neizkušenega skakavta.

„Kako pa je tukaj s krsti? Koliko pa dobi kaplan?“ je bilo njegovo prvo vprašanje?

„Ljudje so večinoma siromašni, dajejo pa radi. Povprečno pride sedemdeset novčičev na krst.“

„No, te umazanosti jih že odvadim. Kaj pa pri obhajilu in pri obiskih bolnikov?“

„Ljudje postrežejo z najboljšim, kar imajo; prekajeno meso, tupatam mošt, večinoma kako staro žganje. — A povsod se opazi odkritosrčno zaupanje in zelo bi razžalil dobre ljudi, kdor ne bi vsaj poskusil, kar so mu ponudili.“

„Pa denarja ne? Hvala lepa! Krmo si že lahko pridrže, to mi mora itak dati župnik, ali pravzaprav kuharica. Kajneda, za kuharico Vam bode žal?“

„Ne, gotovo ne!“

„Tako?“ No, vidi se, da še niste praktičen dušebrižnik. Taka stara, domišljava, bedasta kuharica, ki ima povrh še župnika pod komando, je pravi angelj za kaplana. No, čujte, čestitam Vam; kuharica v Dolenji vasi je pravi satan. Ali Vam bode všeč, da pridete proč iz tega gorskega gnezda. Fej. Hudiča! Kamor se pogleda, sami hribi, nič kakor hribi in skale, kjer nič ne raste. No, ko je gospod Bog vstvarjal to gnezdo, je moral pač tudi spat.“

„Saj vendar ni lepšega na svetu, nego so gore!“

„Sedaj res verujem, da ne poznate razločka med katoličanstvom in med lutrovstvom, če ne znate ločiti lepo od grdega. Res da, kje pa ste se nasesali lutrovskega duha? V celi diecezi se pripoveduje, da ste začeli po lutrovske pridigovati.“

Menda mislite na tistih par besed, ki sem jih izrekel pri nekem pogrebu?“

„Za to ste dobili gotovo dobro plačilo?“

„Seveda. Dolg nos sem dobil od škofa.“

„A denarja, denarja?“

„Denarja? Od koga? Zakaj?“

Pri grških volitvah je izvoljenih skoraj dvakrat toliko Theotokistov, kakor opozicionalcev.

V severni Ameriki prihajajo delavci polagoma tudi do političnega izpoznavanja, kakor na Angleškem. Doslej so bile socialistične kandidatnje pri političnih volitvah v Združenih državah nekaj redkega in velik del proletariata je bil napram njim popolnoma apatičen. Socialistična organizacija v Severni Ameriki sploh še ni ravno vzorna. Deloma je podobna francoski pred zedinjenjem vseh socialističnih frakcij, deloma pa Angleški v tem, da store delavci pač prav mnogo za strokovno, a razmeroma malo za politično organizacijo. Korist od tega je imela doslej meščanska republikanska stranka, ki je pri volitvah obljubovala zvezde z nebes. Tako je dobivala po ceni njih glasove. Sedaj pa so velike organizacije sklenile, da postavijo pri prihodnjih političnih volitvah svoje lastne kandidate. Tako se izvršuje proces, ki je povsod neizogiben. V nekaterih deželah gre bolj počasi, v drugih gre hitreje. Ali ker se mora izvršiti po prirodnih zakonih, se prej ali slej povsod izvrši. Republikanci so meščanska stranka in če bi imeli kdove koliko toplote v srcu za delavce, morajo vendar v zakonodajnih zbornih varovati interese meščanstva. Teh pa v kapitalistični družbi ni mogoče spraviti v soglasje z delavskimi interesi in tako mora neizogibno priti dan, ko se delavci prepričajo, da morajo tudi na političnem polju vzeti zastopanje svojih interesov v lastne roke. To je dober nauk za slovenske nasprotnike. Tudi pri nas gre počasi. Ali ker se slovenskih krajev ne more vzdigniti s sveta pa jih odnesti v oblake, se bode moralo tudi pri nas zgoditi, kar se godi povsod po svetu. Socializem je tudi naša bodočnost.

Ruska vlada potrebuje denarja, pa išče po zapadnih državah posojila, ki ima znašati 92 milijonov funtov, to je 1840 milijonov kron. Glasoviti pisatelj Maksim Gorkij, ki je sedaj v Ameriki, je izdal oklic, v katerem svari finančnike zapadnih držav, naj ne dajo ruski vladi denarja. Odkar se je izvedelo, da je Gorkij socialni demokrat, je začela njegova slava bledeti; dočim so prej tudi njegove slabše spise kovali v nebesa in je bil zlasti slovanski žurnalistom »veliki slovanski genij«, nahajajo sedaj tudi v njegovih najboljših stvareh napake in slabosti. In ko je izdal svoj zadnji oklic radi posojila, so planili naši časopisi po njem kakor po izdajalcu domovine. Recept je že znan. Tisti, ki so

najblajše sodili, so vprašali, ali ni morda oklica izmislila nemška žurnalistika. Toda ta dvom je nepotreben. Gorkij je sam pisal in objavil svoje svarilo in sicer samo iz ljubezni do ruskega naroda, česar seveda naši patriotje ne razumejo. In vendar je stvar zelo razumljiva. Ruska vlada tlači, preganja, zasuzuje, strelja, obeša ruski narod; kdor je na strani ruskega naroda, ne sme pomagati ruski vladi. Tega mnenja ni samo Gorkij, temveč vsa resna ruska opozicija. «La correspondance russe» n. pr. priobčuje sledečo brzojavko: «Protestno gibanje proti uslugi, ki jo hoče otvoriti Francija ruski reakciji, se neprenehoma povzdiguje. Finančni svet smatra pogoje posojila za ponižujoče in političarji so zelo razburjeni.» Petrunkovič je objavil v «Rječi» oster članek, v katerem odločno protestira proti francoski vladi, ki izkazuje slabo službo Franciji in Rusiji in trga prijateljske vezi, združujoče oba naroda ravno v času, ko prihaja ruski narod do moči. Sodrug Rubenovič piše v «Tribune Russe»: «Umirajoči carizem potrebuje denarja, da bi nakupil pusk, topov, mitraljez, da bi sezidal nove kaznišnice. Odkod vzeti denarja? Dežela je ruinirana. Kmetje umirajo v pravem pomenu besede gladi in se puntajo. Tovarne stoje. Republikanska Francija je tista, ki naj bi podala denarja. Pod ministrstvom Briand Clemenceauvim ima biti izvedena finančna operacija, ki bi ruski vladi omogočila, prelivati nove reke krvi in tako se za nekoliko mesecev preprečiti svoj padec. Ali dovoli to socialistična Francija?» «Molva» piše: «Francija se mora odločiti za eno v alternativ: Ali je proti ruskemu narodu in za proviziorno vlado, ki potrebuje sredstev za boj proti ruskemu narodu, ali pa ostane na nevtralnih tleh in počaka lojamo na konec boja. Resnično hočemo vedeti, ali nas Francija proda ali ne.» «Rječ» posvečuje stvari cel članek, v katerem pravi: «Za čudo je, s kakšno naglico bite tuji bankirji in pred vsem francoski finančno na pomoč vladi Witte-Durnovo. Zastopstvo naroda je v konfliktu z vlado, ki se trudi, da bi čimprej zgnala denarja. V teh razmerah bi bilo naravno, da bi tuji finančniki počakali na sestanek narodnega zastopstva, čegar prvi kontakt z vlado mora pokazati, v kakšni meri hoče ta izpolniti svoje konstitucionalne obljube. Kajti samo konstitucionalni zistem garantira miren politični in gospodarski razvoj ter finančno jamstvo naše dežele.»

Med drugimi državami bi se imela tudi Avstrija udeležiti posojila za Rusijo. Nemška

vlada je svojim finančnikom prepovedala udeležbo, kar utemeljuje s tem, da bode v kratkem Nemčija sama imela finančno potrebo, zaradi česar mora ostati nemški denarni trg ohranjen za Nemčijo. Razlogi, ki veljajo za Nemčijo, veljajo pač tudi za Avstrijo. Menda pač ne mislijo slovenski denarni zavodi na to, da bi posodili ruski vladi denarja? Mislimo, da je to popolnoma nemogoče, a bilo bi tudi neopravičljivo. Avstrija sploh nima toliko kapitala, da bi mogla eksportirati denar, a na Slovenskem je z denarnimi sredstvi sploh sila trda; saj je znano, da so celo veliki zavodi financirani s kapitalom iz drugih krajev. Dokler je pri nas potreba tako velika, da se je ne more zadostiti z lastnimi sredstvi, je izposojevanje denarja kamorkoli greh proti slovenskemu narodu. A neodpustljiv greh bi bil, s slovanskim denarjem pomagati rabljam slovanskega naroda ruskega in poljskega. Bilo bi pa tudi blazno, kajti kakor kaže vse, ne bi bile izgubljene samo obresti, temveč v nevarnost bi prišel tudi kapital.

Punt na portugalski ladji. Nekaj podobnega kakor lani na ruski oklopjači «Knjaz Potemkin» se je primerilo te dni na največji portugalski bojni ladji «Don Karlos». Cela posadka, ki šteje 300 mož, se je spuntala, zvezala je častnike, ter že signalizirala, da bode bombardirala mesto Lissabon, ako se ne izpolni sledečih treh zahtev: 1. Garancija, da ne bode nihče kaznovan. 2. Odstranitev strogih častnikov. 3. Zboljšanje službenih razmer. Nekateri visoki pomorski častniki so svetovali, naj vlada izpolni te zahteve.

Domače stvari.

Občinska volilna pravica je prišla na liberalnem shodu en pasant v pogovor, a naredila je župana gospoda Hribarja zelo nervoznega. Ali gospod župan naj trezno prevdari stvar, pa naj potem odgovori, ali nima delavstvo desetkrat več pravice, da bi postalo nervozno. Kar se godi s to ubogo občinsko volilno reformo, se že lahko imenuje škandal. Zavlačenje ne traja nekoliko tednov, temveč dolga leta in nihče ne more zameriti delavcem, ako nočejo več verjeti obljubam. Saj bi morali biti otroci, ako bi še verjeli. No, liberalci so s svojo obstrukcijo pokazali, da se v političnem boju lahko porabi tudi sredstva, ki ne stoje v nobenem paragrafu, pa se bodo za prihodnjic iz tega naučili, kar je treba. Kajti sedaj je dosti komedije. — Gospod župan se pa s svojim

„No, čujte! Vi hočete biti praktičen dušebrižnik pa dobite mesto denarja samo dolg nos? Vzemite si mene za vzgled. Več kakor osem tisoč goldinarjev sem že prihranil; to je praktično dušebrižje. Z mojo hranilniško knjižico lahko prosim za največjo ekonomijsko župo in če si vzamem potem kuharico, ki si je tudi toliko prihranila, sem na konju.“

„Prečastni, večerja je pripravljena!“ S tem lepim vabilom je prekinila kuharica razpravo o praktičnem dušebrižju. To se Hercogu nikoli ni primerilo, da bi ga bil kdo poklical k mizi.

„O gospodična, preveč ste ljubezniva. Takoj prideva. Dà, dà, taka ljuba gospodična skrbi, da ima tudi ubog kaplan še kako dobro uro.“

„Z velikimi očmi je gledal Hercog svojega učitelja iz praktičnega dušebrižja.

Drugi dan je bila pri maši, katero je čital Hercog, cerkev skoraj natlačena, kakor ob nedeljah. Kakor ogenj na vetru se je razširila po celi župniji vest, da je premeščen dobri kaplan, ki je bil zmerom tako prijazen z otroki. In zato so se hoteli po-

sloviti od njega vsi, ki niso morali ostati doma. Odkritosrčno sočutje ga je ganilo.

Po maši je obiskal na pokopališču še grobe vseh tistih, ki so umrli v njegovem naročju, ob njegovih tolažbah. Pri grobu Mihe pa se je ustavil. Bilo mu je, kakor da govori iz groba ljubeznivo:

„Ne obupaj zaradi selitve. Saj imaš ljubezen v srcu in z ljubeznijo se pride po vsem svetu. Iz ljubezni do Cenke sem tudi jaz odpustil mlinarju, ki me je umoril. Glej, toliko se tebi vendar ne zgodi, kakor se je zgodilo meni. Ako ti bode kaj prav težko, pa misli náme. Saj tudi ni malenkost, ako mora človek umreti tako mlad kakor jaz. Zato nikar ne bodi malodušen, saj bi te moralo sicer biti sram pred ubogim hlapcem.“

To slovo od Mihovega groba je bilo za Hercoga koristno tolažilo, kajti sicer bi bil moral plakati kakor otrok, ko so mu kmetje, drvarji, dninarji ginjeni stiskali roko in se zahvaljevali za pridige, za pouk otrok, za obiske bolnikov.

Ko pa sta se prerila dva soseda, ki sta živela mnogo let v najhujšem sovraštvu,

skozi množico ter sta se zahvalila za tisti lepi nauk nad Mihovim grobom, ker sta od tistega časa zopet dobra prijatelja, so se Hercogu zasvetile oči in ni mu bilo več žal, da ga je tista kratka pridiga pognala v tujino.

Skrita za zastorom sta gledala župnik in kuharica s strupenimi očmi na množico, ki se je zbrala, da se poslovijo od kaplana.

„Glejte, prečastni, bil je zadnji čas, da se je odpravilo tega človeka; ta bi vam bil zapeljal še celo župnijo.“

V zahvalo ji je župnik krepko stisnil roko.

Hercog je hitro še vsakemu podal roko; izpregovoriti je mogel samo nekoliko kratkih besed, ali njegove mokre oči so izražale tem jasneje njegovo bol in njegovo hvaležnost.

Ločitev dobrega duhovnika je kakor operacija. Član se odreže od člana. A čim krajša je operacija, tem bolje je.

In tako je romal sedaj Hercog dalje, z malo potno torbico čez rame, ki jo je še kot dijak nosil na počitnicah, pa z močno, zakrivljeno palico v roki. Dalje prth.

načrtom tudi ne bi smel toliko bahati, kolikor se je v soboto. Da je volilni razred za dosedanje volilce, dokler se ohrani kurije, še vedno boljši od zvičajne splošne kurije, priznamo. Ali zahteva petletnega bivanja je tako reakcionarna, da je nerazumljivo, kako jo more izmisliti naprednjak. In šest mandatov je tako ozkosrčno, kakor more biti le zagovornik privilegij ozkosrčen.

Neenavaden živahen shod je bil na velikonočni ponedeljek v telovadnici v Spodnji Šiški. Sklicali so ga liberalci, da v temelje in opravičijo svojo obstrukcijo v deželni zboru. Poročati sicer ni prišel noben poslanec, temveč so poslali magistratnega uradnika gospod Jancigaja, čeravno bi bilo veliko bolj razumljivo, da poroča o deželno-zborskih dogodkih človek, ki je bil pri njih sam angažiran. In iz Ljubljane do Šiske vendar ni tako daleč, da bi ne mogel priti poslanec za uro ali dve tja. Vendar ni bilo nikogar. Zato pa je prišlo tja nekoliko klerikalcev — ne ravno mnogo — a vendar ni mnogo manjkalo pa bi bili v večini. Vstajenje liberalne stranke toraj ni zelo veličastno in stari njih greh, lenoba, se že zopet pojavlja. Ako bi bilo zanimanje liberalcev večje, bi bil moral imeti shod drugačno lice, kakor ga je imel. Tako pa je pogum klerikalcev mogočno vzrastel in shod se je vršil tako, kakor da bi bila Šiška nekje v deželi divjakov. Bilo je namreč skoraj več pretepa, kakor zborovanja. Pri takih priložnostih je navadno težko ustanoviti, kdo je bil začetnik rabuke. Gotovo je vsekakor, da so liberalci pometali klerikalce ven. S tem so seveda dokazali, da so bili v večini. Vendar se nam ta taktika ne zdi zelo priporočljiva; argumenti s pestjo so končno le slabo prepričevalno sredstvo. In surovosti na Kranjskem pač ne bi bilo treba gojiti. Tega blaga imamo tukaj več nego ga je treba in vsaka stranka, ki hoče, da se jo vzame kot resno v poštev, bi morala z vsemi sredstvi skušati, da zabrani take surove izbruhe. S klerikalci je seveda boj nekoliko težaven, kajti brahialna sila, ako jo imajo, je pri njih že od davnih časov ultimatum refugium. Ali zato se ne bi bilo treba posnemati klerikalnega vzgleda, kjer se pride lahko tudi z drugimi sredstvi do cilja. Ako pridejo pretepi na shodih zopet v navado, se ne bo čuditi, če bodo delali tuji časopisi znane nelaskave opazke o slovenski kulturi. Tudi na to bi morale nekoliko misliti stranke, ki se imenujejo »narodne« in »slovenske«.

Klerikalna eksekutiva je prejšnji teden sklenila sledečo resolucijo: 1. Stojec na stališču splošne in enake volilne pravice, odobrava stranka povsem postopanje deželno-zborskega kluba »Slov. ljudske stranke« v zadnjem zasedanju deželnega zbora kranjskega. 2. Ugotovi se, da so koncesije deželno-zborskega kluba »Slov. ljudske stranke«, koje je bil voljan napraviti glede sprememb deželno-zborskega volilnega reda na korist liberalni stranki, ugasnile, ker niso bile od liberalne stranke ob določenem roku sprejete. Stranka odklanja odslej vsako pogajanje in vsak kompromis v tej zadevi in bode z najostrejšimi sredstvi nadaljevala boj za volilno pravico ljudstva. 3. C. kr. vlada se pozivlje, da nemudoma izvrši v polnem obsegu resolucijo deželnega zbora kranjskega z dne 17. novembra 1905 glede preosnove deželnega reda in deželnega volilnega reda. 4. Napram izmišljenim, lažnjivim in naravnost smešnim liberalnim trditvam se konstatuje, da med »Slov. ljudsko stranko« in Nemci ne obstoji nikakršna zveza. »Slov. ljudska stranka« bode slej ko prej delala popolnoma neodvisno politiko in pobijala z vsemi zakonitimi sredstvi vsako stranko, ki se zoperstavi pravicam slovenskega ljudstva. — Pa naj se človek ne prime za glavo! Liberalci zatrjujejo na svojem shodu, da hočejo splošno in enako volilno pravico; klerikalci trdiyo, v resoluciji, da stoje na stališču splošne in enake volilne pravice. Zakaj pa je torej

nastal med obema strankama tisti srditi boj? Zakaj obstrukcija? ... Kdo naj izmeri, kako daleč sega politična hinavščina? V svoji resoluciji pozivajo klerikalci vlado, naj nemudoma predloži zakonski načrt, s katerim se vpelje splošno in enako volilno proporcionalnim zistemom (resolucija z dne 17. novembra 1905), a liberalcem je dr. Krek dejal, da je odprava veleposestniške kurije nemogoča stvar. Eksekutivni odbor odobrava povsem postopanje deželno-zborskega kluba, ki se je odpovedal splošni in enaki volilni pravici, a stoji na stališču splošne in enake volilne pravice. Kje je tu logika? Kje doslednost? Eksekutivni odbor odklanja vsako pogajanje in vsak kompromis v zadevi volilne reforme, a »Slovenec« dokazuje, da se proti volji veleposestnikov ne more izvesti nobene reforme, ker je dovolj, ako zapuste zbornico. — Resolucija je v »Slovencu« debelo tiskana, ali debele črke ne dokazujejo ničesar. Ako govorita slovenski stranki resnico, da zahtevate, kar stoji v resoluciji z dne 17. novembra, tedaj imate obe dolžnost, stopiti v dogovor v zadevi splošne in enake volilne pravice ter po doseženem sporazumu določiti skupno postopanje, da kolikor bolj doseči cilj, o katerem trdite, da je obema skupen. Osebnosti in antipatije nimajo v tej stvari nobene veljave. Stranka, ki ne izvrši te dolžnosti, pokaže, da ji ne gre za splošno in enako volilno pravico in vse tirade o pravicah slovenskega ljudstva ji ne morejo zagotoviti odveze.

„Slovenčeve“ laži. Iz dubrovnškega popovskega lista »Prava crvena Hrvatska« je posnel »Slovenec« razne laži o mojih predavanjih v Dubrovniku, katerim je dodal še nekaj svojih. Pisava »Slovenca« je tako znana, in moja ambicioznost tako mala, da zaradi svoje osebe gotovo ne bi odgovarjal. Storim to na kratko samo zato, ker prikazuje »Slovenčev« članek razmere v Dubrovniku tako, da bi se človek, ki jih ne pozna, res lahko motil. Na klavrne »Slovenčeve« dovtype mi ni treba reagirati. Koliko so bila vredna moja skromna predavanja, bodo sodili tisti, ki so jih slišali. Omeniti hočem samo, da je bil na tretjem predavanju, katero je obiskalo najmanj 600 ljudi iz vseh slojev, dotični frater sam kriv, ako ni mogel govoriti. Moje predavanje je občinstvo popolnoma mirno poslušalo, od nobene strani ni bilo ugovora ali znamenja ogorčenja. Tudi, ko je frater začel govoriti je bil mir in bilo je videti, da se bode tudi njega mirno poslušalo. A že v začetku svojega govora je v vidni razburjenosti, katero pojnim, z besedami: »Nisem mislil, da če svakav čovjek tudjinac« — izzval gromovit protest občinstva. Posebno iz lož so mu doneli klici ostrega prosvedovanja nasproti in to je bil povod, da je vladni zastopnik razpustil shod, dasiravno sem ga jaz prosil, naj tega ne stori, ker sem bil prepričan, da se razburjenost poleže. Držanje občinstva med mojim govorom je jasno pričalo, da ima svobodoumna, protiklerikalna misel v Dubrovniku mnogo pristašev. »Slovenec« govori o 40 socialnih demokratih, ki so baje provzročili hrup. Kako naj bi vendar 40 ljudi teroriziralo 600 drugih? Meni je žal, da bojeviti frančiškan ni mogel govoriti, a kriv nisem tega. Ogorčenost dubrovačkega občinstva obstoji samo v »Slovenčevi« domišljiji; jaz sem opazal v lepem dalmatinskem mestu povsod prijaznost. Zato mi tudi ni bilo treba, skrivaj bežati, kar je absurdno, ker ve v Dubrovniku vsako dete, kdaj odhajajo parobrodi, temveč sem se v spremstvu mnogostevilnih sodrugov in prijateljev popolnoma javno odpeljal na Gruž in odtod na Reko. Našim klerikalcem bi bilo gotovo ljubše, ako bi bilo v Dubrovniku vse črno, toda ako se hoče informirati, izve lahko, da je drugače.

Sami proti sebi hočejo posredovati klerikalci na letošnjem katoliškem shodu. Oklic gospoda Flisa pravi namreč: »Treba

je, da — narodi — slovesno prosvedujejo proti vsakemu nasilju za svobodo vesti«. To bi bilo res izvrstno. Ali, ako stori to slovenski narod na katoliškem shodu, bodo klerikalci pisano gledali, kajti ta prosved bi moral biti v prvi vrsti naperjen proti njim. Svoboda vesti! Kdo jo zatira bolj, kdo izvaja nad njo večje nasilje, kakor klerikalizem? Škof Jeglič zapoveduje katoličanom s svojo duhovniško avtoriteto, voliti klerikalne poslance, čitati klerikalne časopise, zapuščati dedščine cerkvi; razni popi ne dajejo ženam pri spovedi odveze, ako glasujejo njih moške za socialistične ali za liberalne kandidate, knjige, ki klerikalcem niso všeč, pridejo na indeks in katoličani jih pod smrtnim grehom ne bi smeli čitati. Ali je treba še več nasilja nad vestjo? S peklenskimi ognjem in žveplom se žuga ljudem, ki verujejo moderni, dokazujoči znanosti več kakor popu, starše se ščuje proti otrokom, brate proti bratom, večno zvelicanje se odreka ljudem, ki ne slušajo slepo in pokorno popa; ali je to svoboda vesti! In katoliški shod hoče prosvedovati proti nasilju na svobodo vesti! Radovedni smo, kakšen bode ta protest. Ali bode shod prosvedoval proti dosedanjim Jegličevim pastirskim pismom, ali proti zlorabi prižnice in spovednice, proti politični agitaciji popov pod duhovniško avtoriteto? Ali hoče ustanoviti organizacijo, ki bi lahko podkrepila besedni protest z dejanjem? Ako bi hotel biti katoliški shod dosleden, tedaj se bojimo, da bi moral storiti sila radikalen korak, ki bi bil predpogoj, da bi njegov protest postal pomemben; izreči bi moral usodepudno besedo: Proč od Rima! Kajti Rim in svoboda vesti — to se ne sklada. Ali tedaj to ne bi bil več katoliški shod. In tako smemo pričakovati, da bodo klerikalci do avgusta luhtali, kako bi se dalo najbolje stilizirati zofizme, da vsaj vdeleženci katoliškega shoda ne bi takoj izpoznali farizejstva. Toda — apropos — ali bode vsakemu katoličanu dovoljen pristop na »katoliški shod«.

Dopisi.

Jesenice. Tudi pri nas so pobirali podpise proti reformi zakona. Tako slabo pa niso menda nikjer opravili, kakor na Jesenicah. Komaj do 900 podpisov, ko vendar prebiva v jeseniski občini nad 5000 duš. Zarjavele Marijine device, so nadlegovale ljudi po dnevi in po noči. Župnik Zabukovec je strašil ljudi, in posebno žene, na vse mogoče načine. Bliskalo in treskalo je že par nedelj z lece, in tercijalke mislijo, da bo konec sveta; ako pride ta zakon v veljavo. In res, v marsikateri družini je nastal prepir in pretep, vsled tega, ker se moške in mladeniči niso hoteli podpisati. Ko bi se na Jesenicah pobiralo podpise za ločitev zakona, gotovo bi se dobilo več glasov, kakor pa proti. Delavstvu na Jesenicah in Savi se svita. Delavstvo zahteva socialno demokratično organizacijo. V strokovnem društvu se kuha že dalje časa. Delavci izprevidujejo, da jih vodijo klerikalci za nos. Pri vsakem shodu in predavanju pride župnik Zabukovec in tov. uradnik Pongratz med delavstvo. Nihče si ne upa povedati besede, bodisi za zboljšanje delavskega položaja, ali za kakšno drugo stvar. Več kakor polovica delavcev v omenjenem društvu, zahteva socialnega demokrata za govornika pri predavanjih. Pa ne dosežejo nič! Popovski odbor omenjenega društva jim ga ne pusti, ker tega nočeta župnik in tovarna. Tukaj se vidi, kakšna zveza je med tovarno in župniščem. Samo za poneumnevanje ljudstva skrbé ti ljudje. Neki listič »Naša moč« jim usiljujejo in pa »Slovenca«. Mislimo, da kmalu vržejo te trote iz društva, in da se prično organizirati, kakor delavci drugod. Ne odnehajte za pravo organizacijo. Kuha se, in kmalu se bo skuhalo, v to vam pa ključmo: Le krepko naprej!

Shodi.

Ljubljana. Na velikonočno nedeljo dopoldan je bil na vrtu restavracije pri «Levu» javen ljudski shod, ki ga je priredila ljubljanska lokalna organizacija z dnevnim redom «Državnozborna obstrukcija in stališče delavstva». Dasiravno so velikonočni prazniki nepripravnih dnevi za shode, je bila udeležba vendar dobra, iz česar je razvidno, da je med organiziranim delavstvom mnogo zanimanja za deželnozbornske dogodke in za volilno pravico. Nasprotno pa so se odlikovali s svojo odsotnostjo vsi deželnozbornski poslanci. Dr. Šušteršič in dr. Krek sta se pač opravičila s tem, da sta morala odpotovati iz Ljubljane; drugim pa se tudi to ni zdelo vredno. Volilna reforma ima navadno namen, podati volilno pravico slojem, ki je še nimajo. Za kranjski deželni zbor pridejo torej v prvi vrsti delavci v poštev. Ako bi bilo torej deželni poslanec kaj ležeče na tem, da ustrezajo brezpravnim slojem, bi morali porabiti priliko, da bi izpoznali zahteve delavstva. Ali čeravno naglašajo zadnji čas liberalci in klerikalci svoje prijateljstvo napram delavcem, ter skušajo celo eni in drugi opravičiti svoje postopanje v deželnem zboru s tem, da so ravnali v interesu delavcev in da so varovali njih koristi, se jim vendar ne zdi potrebno, slišati mnenje delavcev in razložiti nagibe svojega nastopa. To je še vedno tisto svesto preziranje delavstva, katerega se naši privilegiranci ne morejo odvaditi. Še se niso naučili, da so današnji delavci politično izveščani, da imajo svoje mnenje in da nočejo stati pod kuratelo. Brez obzira na stališče, ki ga delavci sami zavzemajo, bi bilo vendar za vladajoče stranke koristno, da bi v tem oziru izpremenili svojo taktiko. Bodisi res, da se pri nas razvijajo stvari bolj počasi, kakor v deželah z bogato industrijo, mora vendar človek, ki ni slep, izpoznati in priznati, da gre razvoj tudi na Slovenskem po istih potih kakor drugod. Delavstvo je vendar že faktor, ki se ga ne sme kar prezirati in za mirni razvoj bi bilo vsekakor bolje, da bi gospodje poizkusili, pridobiti z ljudstvom vsaj toliko stikov, kolikor razmere dopuščajo.

Shod je otvoril sodrug Avbelj kot sklicatelj. V predsedništvo so bili izvoljeni sodrug Vičič, Tokan in Pogačar. O predmetu dnevnega reda je govoril sodrug E. Kristan. Naglašal je, da sta v deželnem zboru pogrešili obe slovenski stranki. Z resolucijo, za katero ste glasovali dne 17. novembra 1905, ki je zahtevala, naj vlada predloži zakonski načrt volilne preosnove na podlagi splošne in enake volilne pravice in proporcionalnega zistema, je bila obema strankama določena pot. Omenjena resolucija nikakor ni dovolila, da bi se enostavno sprejelo načrt vlade, ki v nobenem oziru ni odgovarjal zahtevi deželnozbornske večine. Da so bili klerikalci pripravljeni, sprejeti osnovo, kakršna je bila, dokazuje le, da jim je splošna in enaka volilna pravica ugodna fraza, da pa jim je — kar smo že večkrat rekli — vseč vsaka volilna reforma, ki jim zagotovi moč in mandate. A tudi liberalci se v začetku niso spodtikali nad načelom predložene reforme, temveč so zahtevali samo drugačno razdelitev okrajev in manjše število mandatov za splošno kurijo. Bila je torej politična napaka na obeh straneh. Ko je bila reforma predložena in se je videlo, da ne odgovarja resoluciji z dne 17. novembra, je nastala za obe stranki potreba, da se jima izjasni situacija. To bi se bilo lahko zgodilo, ako bi bil deželni zbor imel generalno debato o vladnem predlogu, ali pa s skupno konferenco obeh strank. Preprečili so to klerikalci in odgovornost za obstrukcijo pade vsled tega nanje. Ali to, kar je bilo, ni tako važno, kakor tisto, kar bode. Pravzaprav bi morala biti bodočnost zelo enostavna. Klerikalna stranka tudi oficijelno izjavlja, da se bode brezobzirno bojevala za splošno in enako volilno pravico. Ravno to trdijo liberalci na svojih shodih. Nič torej ne bi bilo tako na-

ravno, kakor da se sporazumete obe stranki, na kak način bi dosegli cilj, ki je obema skupen. Politični razum ju naravnost sili na to pot; v taki situaciji so vse izjave, s katerimi se odklanja kompromis, prazne in napačne. Kompromis je tukaj naravnost potreben in zato imate obe stranki dolžnost, sporazumeti se v tem vprašanju. To je tem bolj potrebno, ker so na poti do splošne in enake volilne pravice zapreke. Dr. Krek je baje dejal, da veleposestniki nikoli ne bodo sprejeli volilne reforme, ki bi uničila njih privilegij in da lahko preprečijo vsako reformo, ako le zapuste zbornico. Ne vemo sicer, kaj veleposestniki mislijo, a verjetno je že, da se oklepajo svojih predprav z vso močjo. Prav zato pa je potrebna zveza tistih strank, ki hočete splošno in enako volilno pravico. Če je tudi cilj sam za sedaj nedosežen, se vendar resna politična stranka ne sme zadovoljiti s kakršnim si bodi surrogatom, temveč mora vsaj izkušati, da se cilju kolikor mogoče največ približa. Veleposestnikom se lahko dokaže, da ne bodo mogli ohraniti svojih privilegij za večne čase. Sicer se nam zdi, da igra v tem vprašanju nemštvo večjo vlogo kakor veleposestništvo. Proporcionalni zistem pa bi tudi Nemcem zagotovil njih pravice in morda bi se tukaj našlo sredstvo za pameten kompromis z veleposestniki. A če bi že gospodje Schwegel, Barbo i. t. d. ostali na stališču absolutne negacije, je vendar gotovo, da se vprašanje volilne reforme lahko reši še na drug način kakor s splošno kurijo kot prikripino. Kateri modus bi bil v tem slučaju najboljši, bi pa bilo treba preučiti; tudi to zahteva torej kompromis. Naj je torej bilo, kar je bilo, za bodočnost morate slovenski stranki vsekakor izpremeniti taktiko. Tista stranka, ki bi ostala trdovratna, bi bila ljudstvu odgovorna za vse posledice.

Govornik je nato predložil sledečo resolucijo, ki naj se jo vpošlje obema slovenskima kluboma v deželnem zboru:

«Ljudski shod, zborujoč dne 26. aprila 1906 na vrtu pri «Levu», smatra nastop obeh slovenskih strank v deželnem zboru spricho vladne osnove volilne reforme zgrešenim. Resolucija deželnega zbora z dne 17. novembra 1905, za katero ste glasovali obe stranki, pokazuje obema pot, po kateri jima je iti v vprašanju volilne reforme. Delavstvo, ki je glede volilne preosnove najbolj interesirano, pričakuje od obeh strank energično delo, da se doseže za deželni zbor volilno preosnovo, ki bode kolikor največ mogoče odgovarjala zahtevi splošne in enake volilne pravice s proporcionalnim zistemom.»

Shod je soglasno sprejel to resolucijo.

Gospod Tuma je priporočal, naj bi se izdalo poročevalcev govor v posebni brošurici.

Potem je sodrug Vičič zaključil shod.

Maribor. V nedeljo, dne 29. t. m. ob pol 10. uri dopoldan je javen železničarski shod v dvorani restavracije «Kreuzhof» v Mariboru. Na dnevnem redu je: Zvišanje plačila, izplačevalni listki, volitev zaupnikov, delavni red, provizijski fond i. t. d. Kot poročevalec pride poslanec sodr. dr. Ellenbogen z Dunaja. Shod je posebno važen za železniške delavce. Mariborski delavci upajo, da se zberejo na njem delavci južne železnice iz vseh koroskih in štajerskih postaj. Naši čitatelji v teh krajih so naprošeni, naj pridno agitirajo za shod, da bode udeležba velika.

Zagorje. Lokalna organizacija v Zagorju ob Savi priredi v nedeljo, 29. t. m. ob 2. uri popoldan javen ljudski shod z dnevnim redom: Prvi majnik in volilna pravica. Poročevalec sodrug E. Kristan. Z ozirom na važnost dnevnega reda je pričakovati obilno udeležbo.

Delavci!

Kdor si hoče oskrbeti **trpežno blago**, naj se obrne naravnost na mojo firmo. Naročbe se izvršuje natančno in po meri.

A. Žakelj

čevlarski mojster v Zürich.

Strokovni pregled.

Avstrijska strokovna organizacija je v pretečenem letu lepo napredovala. Pridobila je več kakor 120.000 novih udov. Začetkom leta 1905 je bilo v Avstriji 189.000 strokovno organiziranih delavcev. koncem leta jih je bilo več kakor 300.000, in v prvih treh mesecih tekočega leta jih je pristopilo zopet več kakor 30.000. Slovenskim delavcem, ki ne stojе ravno v prvi vrsti, naj bi to bilo v spodbudo, da tudi povzdignejo svojo organizacijo, brez katere ni napredka za delavce.

V rudarski uniji se je v pretečenem letu število udov podvojilo, tako da jih šteje sedaj 30.000.

Železničarska organizacija se je izza zadnjih bojev mogočno povzdignila. Lansko jesen je štela okrog 24.000 udov, sedaj jih ima okrog 46.000. Število pa še vedno narašča. Upati je, da pridejo sedaj tudi indiferentni železničarji do pravega izpoznanja. Kadar bodo vsi organizirani, bodo nepremagljivi.

Društvene vesti.

Pravovarstvenoinstrokovnodruštvo za Avstrijo

„Podružnica Spodnja Šiška“

naznanja svojim cenjenim članom da se vrši letošnji občni zbor podružnice dne 29. t. m. ob 8. uri zjutraj v gostilni gosp. Vodnika v Spod. Šiški št. 89 s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odbornikov. 3. Volitev novega odbora. 4. Raznoterosti. 5. Predavanje. Sodrugi, udeležite se tega važnega shoda polnoštevilno.

Zveza lesnih delavcev, podružnica Ljubljana, priredi v nedeljo, 22. t. m. ob 9. uri dopoldan društveni shod v dvorani «Puntigamske pivnice» (bivšega «Katoškega doma»). Shod je važen in so vsled tega vsi društveni člani vabljeni, da se ga polnoštevilno udeležijo.

Društvo „Ljudski oder“ v Trstu priredi koncem tega meseca štiri predavanja in sicer: V petek, 27. aprila ob 1/2 9. zvečer v Trstu: «O pokristjanjenju Slovencev»; v soboto, 28. aprila ob 1/2 9. uri zvečer v Trstu: «Jugoslavlani in socializem»; v nedeljo, ob 4. uri popoldan na Kontovelju: «Kaj je socialno vprašanje?»; v ponedeljek ob 1/2 9. uri zvečer v Trstu: «Revolucija v zgodovini človeštva». Predavatelj je sodrug Ethin Kristan. Društvo upa tembolj na obilo udeležbo, ker so predmeti predavanj vseskozi zanimivi.

Iz stranke.

Ogrska socialna demokracija je imela o velikonočnih praznikih svoj deželni kongres. — Slovaška socialno-demokratska stranka se je na Ogrskem konstituirala ter stoji s celotno ogrsko socialno demokracijo v enakem razmerju, kakor socialno-demokratske stranke avstrijskih narodov napram skupni avstrijsko-socialni demokraciji. — Nesporazumljenje čeških in nemških socialnih demokratov v Brnu, ki je bilo že zelo neprijetno, je po posredovanju centralnega izvrševalnega odbora poravnano in je sodelovanje obeh za bodočnost zagotovljeno. Veselje nasprotnikov je zopet splavalo po vodi.

Deželna organizacija nemške socialno-demokratske stranke na Nizjem Avstrijskem je imela o velikonočnih praznikih na Dunaju svoje štirinajsto zborovanje. Poročilo deželnega odbora naznanja, da je imelo deželno glasilo «Volkstribune» koncem lanskega leta 62.000 odjemalcev, do konca marca letošnjega leta pa se je število povišalo na 65.400. Iz tega je razvidno, kako pridno delujejo nemški sodrugi za svoje časopise. Bil bi res že čas, da bi se tudi slovenski sodrugi bolj poprijeli agitacije za svoje časopise.

Raznoterosti.

Vezuv je začel koncem pretečenega tedna metati kamenje, pepel in lavo v taki množini, da je več vasi in kultur popolnoma uničenih. Pepel je padal tako daleč naokoli, da se na ladjah ni moglo dihati. Precej ljudi je izgubilo življenje, a njih število še ni določeno. Tako silnega izbruha Vezuv že dolgo časa ni imel.

Preklic na prižnici. Zanimiv slučaj se je primeril zadnji čas v dunajskem Novem Mestu. Kakor pri nas, tako agitirajo klerikalci povsod proti reformi zakona, pa hočejo vse svetnike in včasih tudi hudiča na pomoč. Boječi se, da bi izgubili zopet kosček svoje moči nad ljudstvom. Seveda mora tudi prižnica zopet služiti političnemu namenu. Tako je tudi v Novem Mestu župnik grmel proti grozni nameravani postavi. Zlasti je kričal, da je ponovna poroka ločenih zakoncev nasprotna vsaki morali. Trdil je, da katoliška cerkev še nikoli ni dovolila ločitve katoliškega zakona, izvzemši Napoleonovega, ki ga je ločil papež. Pozneje pa se ni nikoli več primerilo kaj takega. Ta pridigarjeva trditev je vzbudila veliko senzacijo, ker se je pred par leti ravno v Novem Mestu odigrala zakonska afera, ki dokazuje nasprotno. Mlado dekle je bilo poročeno, a kmalu po poroki je bilo opaziti na njej znamenja globokega duševnega pretresa. Preiskovanja so končno dognala, da je mož zlorabljal svojo mlado ženo. Posledica tega je bil zakonski proces, ki je končal tako, da je papež ločil zakon, kar se sme po kanoničnem pravu samo tedaj zgoditi, ako zakon ni bil dejanski izvršen. Kmalu po tem je poročila ločena žena znanega zdravnika v Lincu, s katerim sedaj srečno živi. Njena mati je izvedela, kaj je trdil pridigar in to jo je razburilo, ker so njene prijateljice, ki obiskujejo cerkev, mislile, da je drugi zakon njene hčere konkubinatus. Zato je interpelirala župnika in je naravnost trdila, da je lagal. Zahtevala je preklic na istem mestu, ker ne dovoli, da bi se žalilo njeno hčer. Ako župnik ne bi ugodil njeni zahtevi, mu je žugala, da si poišče svojo pravico. Župnik se je dolgo obotavljal, končno pa je vendar obljubil, da preklič. Storil je to, rekoč, da se je zmotil in da so bili res še drugi slučajji, v katerih je papež dovolil ločitev.

Prepir zaradi zemeljskega blaga. List modernih čeških katoliških duhovnikov »Bily prapor«, javlja, da se vleče pravda med nekdanjim olomuškim nadškofom dr. Kohnom in med ondodnim kapitulom v neskončnost. Gre se za 800.000 K, ki jih je imel nadškof povrniti škofiji. Dr. Kohnu se ne ljubi, izplačati to vsoto in težko ga bode prisiliti na to, ker on zahteva odškodnino od nadškofije, na svojo posest pa je vzel tako posojilo, da ne bode najti kupca, ki bi dal zanjo več nego iznaša posojilo. Svojo gotovino pa je vložil Kohn na sigurnem prostoru. Škof Kohn ne dovoli, da bi se od njegove letne plače, ki iznaša 70.000 K, odtrgalo le vinar za povrnitev olomuškemu kapitolu. Ker je dr. Kohn zelo prepirljive narave, ni videti konca tej

pravdi za zemeljsko blago med Kristusovimi nasledniki.

Skrb vsake gospodinje je posvečena družinski blaginji!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

Je po Kathreinerjevem načinu svojega proizvodnje okusna, zdrava, v prospeh in poceni, ima torej neprecenljive prednosti za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju imenno ime Kathreiner in zahtevajte le izvirne zavoje z varstvene znamke župnik Kneipp.

Vabilo
na
redni občni zbor
na
„Občnega konsumnega društva“
v Trbovljah
ki se vrši
V NEDELJO, 22. aprila 1906
ob 9. uri v gostilni Gloses.

Dnevni red:

1. Poročilo predstojništva in letni račun.
2. Poročilo nadzornišva.
3. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
4. Volitev enega člana predstojništva.
5. Volitev nadzornišva.
6. Poročilo zvezinega revizorja in predavanje o združništvu.

Vstop dovoljen je le članom.

Za predstojništvo:

France Rinaldo
ravnatelj.

Organizacijam na znanje.

Izvrševalni odbor ne izda letos posebnega majnikovega spisa. Prvi majnik se bo poslal s tem, da se primerno olepša zadnja številka »Rdečega prapora« v mesecu aprilu. S tem bomo omogočili, da dobi vsak naročnik obenem z listom tudi nekakšen majnikov spis. Stroški pri tej številki se bodo znatno povečali, zaradi tega vljudo vabimo da nam organizacije, ki bi potrebovale več izvodov kakor navadno, to naznanijo vsaj do 22. t. m.

Upravištyo »Rdečega prapora«.

Sodrugji, delaveji, berite in širite svoj list **„Rd. prapor“!**

„Rdeči prapor“ naj ne manjka v nobeni delavski hiši.

„Rdeči prapor“ naj ne manjka v nobeni gostilni, kavarni in brivnici, kamor delavci zahajajo.

Naročnina znaša: Za avstro-ogrske kraje:

za celo leto K 5.44, za pol leta K 2.72, za četrt leta K 1.36. — Za Nemčijo: za celo leto K 5.96, za pol leta K 2.98, za četrt leta K 1.49. — Za Ameriko: Za celo leto K 7.28.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

V Ljubljani je v sledečih tobakarnah »Rdeči prapor« naprodaj:

Blaž, Dunajska cesta.
Franzot, državni kolodvor, Sp. Šiška-Kanc, Sv. Petra cesta.
Kuser, Sv. Petra cesta.
Pichler, Kongresni trg 3.
Svatek, Glavni trg.
Šešark, Šelenburgove ulice.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Weiser, Jurčičev trg.
Gostilna Traun, Glince pri Viču.

V Trstu:

Lavrenčič, Piazza Caserma.

V Gorici:

Krebelj Peter, Kapucinske ulice 1.

Na Reki:

Ricardo Camera, Corso 16.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

Aleksandra Levi Minzija

Trst — Piazza Rosario 2 — Trst
(šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapeterijah, zrcalih in slikah. — Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo. — Cene brez konkurence. — Predmeti se postavijo na brod ali železnico, ne da bi se za to kaj računalo.

Kavarna

„Unione“

preje „Tedesco“

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Prva kooperativistično urejena

gostilna

v ulici S. Giovanni v Trstu.

Izvrstna vina. Dalmatinska vina, direktno od organiziranih sodrugov v Dalmaciji. Vedno dobra kuhinja. Na razpolago »Rdeči Prapor«, »Arbeiter-Zeitung« in »Laboratore«.